

Naturvårdsregion

Bildande av naturreservatet Åmma i Kyrkhults socken i Olofströms kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn: Åmma

Kommun: Olofström

Socken: Kyrkhult

Fastighet: Åmma 1:36

Markägare: Staten, Naturvårdsverket

Läge: Ca 6,5 km nordost Kyrkhults kyrka

Koordinater: X = 6252650 och Y = 1429300

Ekonomisk karta: 04405 Fridafors

Areal: 62 ha land och 1 ha vatten

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

Naturgeografisk region: Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden

Naturtyper: Skog: lövskog 1,3 ha, granskog 44 ha varav 40 ha är betad skog
Betesmark: buskrik utmark 2,3 ha
hagmark 13 ha
Äng 0,3 ha
Åker 1,1 ha

1. Beslut

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 7§ naturvårdslagen, det på bifogad karta angivna området, omfattande Åmma 1:36 jämte till fastigheten hörande vatten enligt 1 kap 5§ jordabalken som naturreservat. Det till länsväg 126 hörande vägområdet ingår inte i reservatet. Det genom detta beslut avsatta reservatsområdet skall benämnas **Åmma**.

2. Syfte

Syftet med reservatet skall vara att dels skydda, vårda och återskapa ett för den blekingska skogsbygden representativt och särskilt värdefullt äldre kulturlandskap med åker, äng, lövlundar och betad utmarksskog, dels skydda vissa äldre bestånd av barrnaturskog som varit orörda under lång tid och utvecklats mot ett urskogsartat tillstånd. Reservatet skall vara tillgängligt för forskning, naturstudier och allmänhetens friluftsliv.

3. Beskrivning

Reservatet, som består av ett skifte på 62 ha land och 1 ha vatten, är beläget väster om Mörrumsån. Det ligger i den naturgeografiska regionen sydöstra Smålands skog- och sjörika slättnområden på nivåer mellan 105 och 140 meter över havet. Berggrunden i området utgörs av gnejs. En getryggsås med grovt isälvsgrus ligger vid Mörrumsån.

Gårdsbyggnaderna, som inte ingår i reservatet, ligger i nedre kanten av dalsidan och med odlad mark på isälvsediment ner mot Mörrumsån. I norra delen finns en åmad som brukats som slåtteräng. Den nordligaste delen av Mörrumsån är omgiven av lövskog. Dalsidan utgörs av en brant sluttning med en naturskog av högstammig gran. Nivåskillnaden mellan dalbotten och den skogsklädda utmarken är ca 25 m.

En mindre väg leder uppför dalsidan till inägor på moränjord och dikade torvmarker samt utmarker. Ett torp (Lång-Olas torp) ligger vid en inäga och är i övrigt omgivet av betade utmarksskogar. En ladugård med väggar av kallmurad natursten och en ålderdomlig ängslada är de enda byggnaderna som finns kvar.

Skogen består av en olikåldrig och till största delen betad naturskog av gran med stort inslag av äldre gran och med spridda lövträd. På torrare delar är skogen ofta gles med inslag av tall och på fuktigare delar är skogen tät med en kraftig föryngring av gran.

Fältskiktet är svagt utvecklat utom i gläntorna och består av bl a betad blåbärsris, kruståtel och lingon. Knärot och grönpyrola förekommer i granskogen. I stora delar av skogen finns ett bottenkikt av mossor. Marken är svagt kuperad och i en del svackor finns starrbevuxna kärr. Skogen har med avbrott för 1995 betats under lång tid. Hävden av skogsbetet återupptogs sommaren 1996.

Tre större kraftledningsgator korsar området. Den västra kraftledningsgatan kan ge en uppfattning av hur 1800-talets skoglösa utmarker kan ha sett ut.

4. Ärendets beredning

Fastigheten Åmma 1:24 (numera 1:36) uppmärksammades av länsstyrelsen vid den under 1989 genomförda ängs- och hagmarksinventeringen i Olofströms kommun. Större delen av fastighetens skogsmark befanns utgöras av ett betat område av ålderdomlig karaktär. Ett avtal träffades mellan den dåvarande ägaren Ivar Svensson och Länsstyrelsen om naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet (NOLA), varigenom ägaren erhöll viss årlig ersättning för fortsatt betesgång i utmarksområdet. Efter Svenssons död 1994 tillföll fastigheten allmänna arvsfonden.

Naturvårdsverket gjorde, efter samråd med länsstyrelsen, framställning till Kammarkollegiet i september 1994 om överförande av de från naturvårdssynpunkt värdefullaste delarna av fastigheten Åmma 1:24 till naturvårdsfonden. Kammarkollegiet medgav i beslut 1995-10-18 att en del av fastigheten jämte därtill hörande fiskerätt avstods till staten genom Naturvårdsverket för bokföring på naturvårdsfonden. Fastighetens gränser skulle bestämmas genom fastighetsbildning. Genom lantmäteriförrättning, som registrerades den 10 oktober 1996, bildades fastigheten Åmma 1:36 på totalt 63 ha varav vattenområde i Mörrumsån 1,3 ha. Länsstyrelsen erhöll därefter Naturvårdsverkets uppdrag att handha viss fastighetsförvaltning av fastigheten.

Under 1996 och 1997 har omfattande landskapsvårdande arbeten utförts inom fastigheten. Bl a har nya hägnader uppförts samt röjningar och gallringar utförts. Vidare har i samarbete med Blekinge museum en restaurering av två byggnader av stort kulturhistoriskt värde skett. En ålderdomlig ängslada och en äldre stenladugård, belägna i anslutning till inägor i utmarken, har på detta sättet kunnat räddas.

Länsstyrelsen har under 1997 inventerat området och utarbetat ett förslag till naturreservat för fastigheten. Förslaget har remissbehandlats under 1997. Yttrande har inkommit från Naturvårdsverket, Sydkustens marin-kommando, Vägverket, Olofströms och Tingsryds kommuner, Svenska kraftnät, Sydkraft, Blekinge museum, Blekinge läns jaktvårdsförening och Mörrumsåns vattenvårdsförbund. Förslaget har därefter bearbetats.

5. Områdets betydelse och behov av skydd och vård

Åmma har genom förekomsten av olika naturtyper: åmiljö med rinnande vatten och rik strandvegetation, öppna och slutna naturbetesmarker, äldre naturskog av gran där få ingrepp gjorts samt orörda barrsumpskogar, stora naturvärden - främst biologiska, limnologiska och ekologiska.

Området innehåller bl a ett av länets största och intressantaste skogsbeten av stort ekologiskt och kulturhistoriskt värde. Den ålderdomliga ängsladan, den gamla stenladugården, husgrunder, odlingsrösen, stenmurar, äldre vägar och hamlade träd är ytterligare exempel på kulturhistoriskt intressanta element i Åmma.

Åmma bör avsättas som naturreservat för att långsiktigt bevara områdets naturvärden och kulturhistoriska värden. Härigenom kan även tillgången till området för studier av dess natur och kulturhistoriska företeelser samt allmänhetens friluftsliv tryggas.

6. Föreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet Åmma förordnar länsstyrelsen, med stöd av 8, 9 och 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen, att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- utföra nybyggnad
- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- spränga, schakta, gräva eller dika
- använda kemiska bekämpningsmedel
- tillföra kalk eller använda handelsgödsel annat än på åkermark
- använda avermectiner vid parasitbekämpning
- bedriva täkt i någon form
- uppföra flaggstång, mast eller antenn
- anordna upplag
- utföra fyllning
- anlägga väg
- riva stenmurar eller andra kulturhistoriska lämningar
- utföra vattenreglering eller utföra anordning eller anläggning

- plantera träd eller buskar eller plantera eller så andra växter
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- framdra luftledning

Ovanstående bestämmelser under punkt A skall dock inte vara hinder för att

- ändamålsenligt sköta och nyttja reservatet enligt fastställd skötselplan
- avverka gran som vandrar in i reservatet från omkringliggande kulturbestånd
- underhålla kraftledningsgator eller byta ut befintlig kraftledning enligt gällande servitut
- efter samråd med naturvårdsförvaltaren göra sådana röjningar eller andra avverkningar vid länsväg 126 som är motiverade av trafiksäkerhetsskäl
- utnyttja de servitut som bildats till förmån för Åmma 1:35 vid fastighetsreglering 1996-12-10, FKFB 961026

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till mark förpliktas tåla det intrång som följer av att åtgärder vidtas enligt skötselplanen för området såsom röjning, gallring, plockhuggning, ängsbruk, åkerbruk, betning och anordnande av stängsel, röjningar av stigar, anordnande av parkeringsplats samt uppsättande av informationsskyltar.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- gräva, borra, mejsla eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning

- skada stenmurar
- otillbörligt störa djurlivet
- släppa hund lös annat än vid jakt
- skada växande träd eller buskar eller vegetation i övrigt genom att gräva upp växter
- bortföra torra träd och stubbar
- tälta eller ställa upp husvagn eller husbil
- göra upp eld annat än på anvisad plats
- framföra motordrivet fordon annat än på härför upplåtna vägar
- på störande sätt utnyttja radio, bandspelare eller dylikt eller på annat sätt åstadkomma störande buller
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- rida och cykla annat än på härför upplåtna vägar
- anordna kanottävlingar

Föreskrifterna för allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras. Markägare eller annan sakägare skall sålunda kunna utöva jakt eller fiske enligt gällande lagstiftning.

För underhåll av kraftledningar och kraftledningsgator får vägar inom reservatet användas. Körning när marken har dålig bärighet bör undvikas. Eventuella markskador skall återställas.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

1. Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan. Inom ramen för vad planen anger äger länsstyrelsen fortlöpande meddela anvisningar för skötseln.
2. Reservatet skall förvaltas av länsstyrelsen.
För utförande av vårdåtgärder i området; t ex betning och annan

hävd av odlingsmarker; röjning och gallring; underhåll av stigar, vägar och parkeringsplats, samt tillsyn skall uppdragstagare utses.

3. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522).

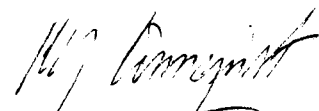
Ikraftträdande

Detta beslut träder ikraft den dag beslutet vunnit laga kraft.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket landshövding Ulf Lönnqvist beslutat och avdelningsdirektör Lars Bergenudd varit föredragande, har även länsassessor Bengt Johansson, länsarkitekt Barbro von Platen, byggnadsantikvarie Anette Johansson och byrådirektör Ulf Lundgren deltagit.

Ulf Lönnqvist

Lars Bergenudd

Kungörelse i länets författningssamling

Bilagor:

1. Karta med reservatsgräns
2. Skötselplan jämte bilagor
3. Hur man överklagar (B:1)

Bilaga 1

Till beslut att bilda naturreservatet Åmma i Kyrkhults socken i Olofströms kommun

Dnr 231-3749-97

Obj nr 10 02 067

Utdrag av ekonomisk karta 044 05

Skala 1:10 000

— · — Gräns för naturreservatet Åmma

